

А. В. Буряк, аспірант
ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»

ТЕХНОЛОГІЯ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ

На сьогоднішній день існує значна кількість досліджень та наукових робіт, присвячених оцінці ефективності діяльності банків, що призводить до неспівставності отриманих результатів, труднощів у дослідженні спільних та відмінних рис у схемах проведеного аналізу, виявленні перспективних напрямів подальших розробок.

Під оцінкою ефективності діяльності банків розуміють дослідження процесу його функціонування, визначення результатів роботи та факторів, які впливають на ступінь досягнення цілей з метою визначення напрямів удосконалення діяльності.

Запропонована нами технологія оцінки ефективності діяльності банку передбачає наступну послідовність етапів – попередній (організаційний), аналітичний та підсумковий.

На попередньому етапі з'ясовуються організаційні аспекти оцінки, а саме, визначається суб'єкт та формується мета оцінки. Регулятора цікавитимуть результати оцінювання ефективності банківської системи для коригування політики державних органів: наслідки реформування банківської системи та фінансових криз, аналіз ринкової структури та конкуренції, загальна характеристика рівня ефективності. Для менеджменту банку першочерговим завданням, як правило, виступає з'ясування факторів впливу на рівень ефективності, оцінка ефективності структурних підрозділів банку з метою отримання оптимального прибутку за умов допустимого ризику. На даному етапі також визначається об'єкт оцінки (прибуток, витрати, ризик, рівень продуктивності) та рівень проведення оцінки, а саме:

- банківські системи різних країн, групи країн, регіону;

- банківська система окремої країни;
- банк;
- структурний підрозділ банку.

На аналітичному етапі визначається методичний інструментарій оцінки ефективності, вибір якого обумовлений метою та суб'єктом оцінки:

- метод фінансових коефіцієнтів та аналітичні моделі, засновані на побудові системи коефіцієнтів (факторна модель Дюпона, модель Шарпа та інші) прийнятні для експрес-аналізу фінансового стану власниками банку;

- рейтингові методики – при визначенні ефективності рейтинговими агентствами, місцевими органами влади, клієнтами;

- методи економіко-математичного моделювання, зокрема визначення граничного рівня ефективності на ринку, – для більш ґрунтовного дослідження ефективності менеджментом банку та науковцями з метою розробки подальшої стратегії діяльності на ринку банківських послуг.

Завершується аналітичний етап визначенням рівня ефективності діяльності банку, дослідження його динаміки та виявленням факторів впливу за допомогою допоміжних методів.

На останньому – підсумковому – етапі узагальнюються результати дослідження, з'ясовуються основні напрямки підвищення ефективності діяльності окремого банку на основі розрахунку прогнозних показників та процедур стратегічного аналізу.

Запропонована технологія, з одного боку, виступає способом систематизації вже існуючих наукових досліджень, а з іншого боку, слугує інструментом для подальшого удосконалення теоретико-методичної бази оцінки ефективності діяльності банків.